

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

у співпраці з

Житомирський державний технологічний університет (Україна)

Providence Group (Торонто, Канада)

Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii (Познань, Польща)

Adamas University (Кольката, Індія)

Sri Sai Institute of Management, Manawala (Амрітсар, Індія)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Збірник матеріалів

IX Міжнародної науково-практичної конференції,

Україна, м. Харків, 26 травня 2017 р.

Том I

ХНАДУ, 2017

УДК 339.9

*Друкується за рішенням Вченої ради факультету управління та бізнесу
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,
протокол № 3 від 18.04.2017 р.*

Організаційний комітет:

Туренко А. М.	д.т.н., професор, ректор, ХНАДУ (голова оргкомітету)
Богомолів В. О.	д.т.н., професор, заступник ректора з наукової роботи, ХНАДУ (заступник голови оргкомітету)
Дмитрієв І. А.	д.е.н., професор, декан факультету управління та бізнесу, ХНАДУ (заступник голови оргкомітету)
Горовий Д. А.	д.е.н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки, ХНАДУ (заступник голови оргкомітету)
Болдовська К. П.	к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, ХНАДУ (координатор конференції)
Коралєвський Якуб (Koralewski Jakub)	PhD, Rector, Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii, Познань, Польща
Паримал Чандра Бісвас (Parimal Chandra Biswas)	Dr., Director of International Relations, Adamas University, Кольката, Індія
Паславський Тарас (Paslavskiy Taras)	Director of International Relations, Providence Group, Торонто, Канада
Романчук К. В.	д.е.н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки, Житомирський державний технологічний університет
Санджай Кумар Бал (Sanjay Kumar Bahl)	PhD, Director-Principal, Sri Sai Institute of Management, Manawala, Амрітсар, Індія

Сучасні тенденції розвитку світової економіки : збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції, 26 травня 2017 р. Том I. – Харків : ХНАДУ, 2017. – 190 с.

У збірнику представлено роботи науковців і практичних працівників з різних регіонів України і країн світу, в яких розглянуті можливі шляхи розв'язання сучасних проблем теорії і практики світової економіки, узагальнено й оцінено існуючу ситуацію в світовому господарстві та місці України в ньому. Особливе місце серед робіт займають проблеми розвитку експортного потенціалу, пошук оптимальної моделі конкурентоздатності й інноваційного розвитку національної економіки, забезпечення економічної безпеки держави. Значну увагу сконцентровано на теоретичних і прикладних аспектах міжнародної фінансової та банківської діяльності, іноземного інвестування, міжнародного менеджменту, маркетингу і логістики, науково-технічного обміну, проблемах людського розвитку і соціальної політики держав в умовах глобалізації, питаннях інформаційно-аналітичного забезпечення міжнародної економічної діяльності. Матеріали конференції будуть корисні для науково-педагогічних працівників, науковців, представників сфери державного управління, практичних працівників у всіх галузях світової економіки, а також аспірантів і здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей.

Всі матеріали перевірено на плагіат програмою *«ТХТ Антиплагіат»*, рівень оригінальності складає не менше 80%.

© колектив авторів
© ХНАДУ, 2017

ЗМІСТ

1. СУЧАСНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

<i>Барсук Ю.В.</i> Формування перспектив розвитку світового господарства в умовах глобальних змін	7
<i>Бестужева С.В.</i> Глобалізація світової економіки: особливості прояву та перспективи поглиблення	8
<i>Бойко А.В.</i> Фактори нестабільності та тенденції в світовій економіці	9
<i>Болдовська К.П.</i> Роль державного регулювання у рамках трансформації сучасної парадигми світогосподарського розвитку	10
<i>Бохан А.В.</i> Еколого-економічний модерн дипломатичних відносин	11
<i>Брітченко І.Г., Черняєвська Т.А.</i> Економічна самодостатність – стратегічний вектор розвитку соціально-економічної системи України	13
<i>Віницька С.Г.</i> Зовнішня політика України на сучасному етапі глобальної нестабільності	14
<i>Войченко Т.О.</i> Вплив сучасної глобалізації на розвиток національної економіки	15
<i>Волосович С.В., Свистунов В.В.</i> Інституційні механізми державної підтримки малого бізнесу	16
<i>Голли Франсис-Арно.</i> Економіка Кот-д'Івуар	17
<i>Дейнеко О.Т.</i> Захист агропродовольчого ринку України в умовах посилення інтеграційних процесів	18
<i>Зионг Тху Тзуй Оань, Герасимчук В.И.</i> Вьетнам на пути социально-экономических преобразований	20
<i>Катран М.В.</i> Інституційна архітектура внутрішнього ринку	21
<i>Кінаш І.П., Свистун А.Ю.</i> Зарубіжний досвід реалізації політики енергозбереження	22
<i>Колесніченко А.С.</i> Інтерпретація поглядів інституціоналістів у теорії державного регулювання ринків електричної енергії	23
<i>Котлубай В.О.</i> Проблемні питання експортної стратегії України на період 2017-2021 років	24
<i>Кугій А.А.</i> Умови ефективної взаємодії стратегічних транснаціональних альянсів	26
<i>Кудрявцев В.М.</i> Основні елементи діяльності держави в системі забезпечення економічної безпеки	27
<i>Кушніренко О.М.</i> Європейська торговельна практика: можливості застосування в Україні	28
<i>Кушнірецька О.В.</i> Просторова організація бізнесу в контексті глобалізаційних трендів розвитку світової економіки	29
<i>Lamprey I., Quansa R., Gerasymchuk V.</i> The state, problems and prospects of social and economic development of Ghana	30
<i>Лебедева Л.В.</i> Оцінка стійкості промисловості в умовах глобальної нестабільності	31
<i>Лишенко М.О.</i> Особливості розвитку світового ринку зерна	33
<i>Луцак Р.Л.</i> Протекціоністські погляди на економічну сутність поняття «імпортозаміщення»	34
<i>Миронов Ю.Б.</i> Проблеми та перспективи розвитку світового туризму за умов глобальної нестабільності	35
<i>Міхель Р.В.</i> Методи підвищення конкурентоспроможності у державах-членах Європейського Союзу	37
<i>Нестерова К.С.</i> Розвиток міжнародного туризму як фактор активізації світового господарства в умовах глобальної кризи	38
<i>Побоченко Л.М.</i> Регіональні особливості міжнародної торгівлі послугами	39
<i>Полівода К.І.</i> Аналіз та оцінка міжнародного міжрегіонального співробітництва Миколаївської області	40
<i>Полчанов А.Ю.</i> Матриця учасників постконфліктного відновлення	41
<i>Стеців М.Р.</i> Проблеми інтеграції України у світовий економічний простір	43
<i>Стрельник С.О.</i> Системна характеристика рейтингів оцінки підприємницького клімату	44
<i>Терещук Н.С.</i> Тінізація національної економіки: причини та шляхи подолання	45
<i>Ушкаренко Ю.В.</i> Розвиток сільськогосподарської кооперації в умовах європейської інтеграції	46
<i>Fatun A.</i> Negative impact of corporate globalism on national economy	47
<i>Хаймінова Ю.В.</i> Експортна стратегія України на період 2017-2021 років – перспективи для розвитку морегосподарського комплексу	49
<i>Tsybalista N.</i> Institutional barriers to the development of agricultural cooperatives in Ukraine	50
<i>Чеботарьова Н.М., Файзуліна Ю.В.</i> Напрями розвитку зовнішньої торгівлі України	51
<i>Черняєва А.О.</i> Боротьба з дискримінацією на міжнародному ринку	52
<i>Чечоткін В.В.</i> Потенціал розвитку аграрного сектору економіки України в умовах глобальних змін	53
<i>Шкуропадська Д.Б.</i> Вплив глобалізаційних процесів на стійкість економіки	54
<i>Шталь Т.В., Козуб В.О.</i> Досвід побудови стратегій економічного розвитку європейських країн	56
<i>Яра Т.Ю.</i> Сучасний стан економіки України та перспективи її розвитку з урахуванням рекомендацій МВФ	57

2. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ФІНАНСОВОЮ ТА БАНКІВСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

<i>Ашиев А.</i> Аналіз тенденцій привлечення іностраних інвестицій в Україну	59
<i>Бобрівець В.В.</i> Витоки податкового стимулювання благодійної діяльності	60
<i>Бугаєнко Н.О.</i> Аналіз методів оцінки кредитоспроможності підприємств машинобудівної галузі	61
<i>Вакуленко Т.Г., Бондар Н.О.</i> Сучасний стан та проблеми ринку КАСКО страхування в Україні	62
<i>Віднійчук І.А.</i> Сучасний стан банків з іноземним капіталом в банківському секторі України	63
<i>Голец О.В.</i> Современное состояние налогообложения в деятельности резидентов от внешне-экономических операций	65
<i>Гонтарева І.В.</i> Стійкість трансформацій форм капіталу в умовах глобальної нестабільності	66
<i>Грицишин А.Т.</i> Нові тенденції МВФ в управлінні міжнародними резервами	67
<i>Гудзовата О.О.</i> Аналіз кредитно-депозитного ринку України як складової забезпечення фінансової безпеки	68
<i>Дмитренко А.В.</i> Вплив макроекономічних процесів на фінансові ринки	70
<i>Ємець В.В.</i> Вплив глобальної економічної нестабільності на нагромадження капіталу в масштабах світової економіки	71
<i>Зінчук А.С., Тофанюк О.В.</i> Підходи до оподаткування доходів фізичних осіб у країнах світу	72
<i>Капелюшина Т.В.</i> Аналіз державного боргу та оцінка механізму його управлінням	73
<i>Качула А.Г.</i> Оцінка забезпечення фінансової надійності страхових компаній в Україні	74
<i>Качула А.Г.</i> Фінансова стійкість банку з державною часткою на прикладі ПАТ Приватбанку	75
<i>Ковальчук В.А.</i> Сучасний стан розвитку світового ринку дорогоцінних металів	76
<i>Колесник О.О.</i> Агентська проблема корпоративного управління в банках	78
<i>Колесніченко А.С.</i> Специфіка діяльності та особливості обліку й звітності фінансово-кредитних інститутів	79
<i>Ksendzук V.</i> Wewnętrzne metody zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym w przedsiębiorstwach międzynarodowych	80
<i>Кучинка Т.В.</i> Финансовые потоки в условиях экономического кризиса	81
<i>Малець С.С.</i> Податкові системи країн ЄС	82
<i>Маркуц Ю.І.</i> Досвід розвинутих країн з місцевих запозичень	83
<i>Мегей В.В.</i> Онлайн-платформи в інноваційному розвитку ринку фінансових послуг	85
<i>Михайличенко Н.М., Назаренко О.С.</i> Аналіз валютних операцій комерційного банку	86
<i>Михайличенко Н.М., Пономаренко Т.С.</i> Аналіз стану та тенденції розвитку фінансового ринку в Україні	87
<i>Мікуляк К.А.</i> Забезпечення конкурентоспроможності банківської установи за допомогою інновацій	88
<i>Пашикян І.С.</i> Онлайн механізми як перспективні джерела фінансування малого підприємництва	89
<i>Песоцька К.В.</i> Діяльність транснаціональних банків в умовах глобалізації	91
<i>Подаков Є.С.</i> Порівняльні характеристики податку на додану вартість в контексті європейської інтеграції	92
<i>Пристемський О.С.</i> Управління фінансовою безпекою на підприємствах агропромислового комплексу	93
<i>Продан М.В.</i> До питання творення простору суспільної довіри до банків	94
<i>Проказюк О.В.</i> Формування моделі забезпечення бюджетної безпеки держави	95
<i>Радкевич М.В.</i> Облікова ставка НБУ як інструмент грошово-кредитної політики	96
<i>Радченко О.Д.</i> Оцінка державної аграрної підтримки України за методикою ОЕСР	98
<i>Решевець І.В.</i> До питання фінансування політичних партій в Україні	99
<i>Свірський В.С., Козин Л.В., Свірська С.П.</i> Механізм впливу валютного курсу на динаміку платіжного балансу	101
<i>Степаник А.О., Дрюк А.В.</i> Зарубіжний досвід фінансування проектів за схемою краудфандинг	102
<i>Тимошенко А.О.</i> Трансформація фіскальної політики України	103
<i>Томарович Т.В.</i> Вплив міжнародних банківських організацій на систему грошообороту в Україні	105
<i>Уманська В.Г.</i> Міжнародний досвід організації страхових послуг	106
<i>Христюк Д.П.</i> Сутність та необхідність аналізу фінансових результатів на сільськогосподарських підприємствах	106
<i>Чепка В.В., Белікова О.К.</i> Забезпечення фінансової стійкості у рамках антикризового фінансового управління	108

Чернушич В.С. Сучасний стан та стратегічні орієнтири розвитку банківського сектору економіки України	109
Шелевер М.М. Таргетування інфляції – виклики сьогодення	110
Шкурупій О.В., Туль С.І., Анікеєва К.С. Тенденції міжнародного руху капіталу в країнах з розвинутою економікою	112
Шпаковська О.М. Інвестиційна діяльність банків в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку	113
Шулежко А.В. Причини девальвації гривні	114
Юрах Ю.С. Сучасні проблеми банківської системи України та шляхи їх вирішення	115
Яковенко Р.В. Політика НБУ в концепції національної безпеки України	116
Sarbjit Kaur Study on the Growth Aspects of PNB and SBI: a Comparative Study	118
Sanjay Kumar Bahl, Anjali Sharma, Ramandeep Gautam Financial Analysis of Pre and Post – Merger of HDFC Bank with SBOP	124

3. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Аршевська М.В., Коваленко О.В. Інноваційний розвиток підприємств через удосконалення їх комунікаційного забезпечення	129
Безсмертна А.О. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства (на прикладі ДП «Антонов»)	130
Березівський З.П., Березівська О.Й. Проблематика розвитку лізингу сільськогосподарської техніки в Україні	131
Бирка М.І. Інноваційна діяльність в регіонах України	132
Боліла С.Ю. Науково-технічна складова інноваційного процесу як чинник конкурентоспроможності країни в умовах глобалізації	133
Братюк В.П. Інвестиційний потенціал страхових організацій	134
Буряк Я.В. Економічна сутність інноваційного розвитку	136
Бутенко В.М. Наукова діяльність як потенціал інноваційного розвитку України	137
Васильців В.Г. Чинники макроекономічної та виробничої складових економічної безпеки господарської діяльності у сфері інформаційно-комунікаційних технологій України	138
Вербицька Г.Л. Інвестиційна привабливість вітчизняних підприємств в умовах міжнародної економічної діяльності	139
Виклюк М.І. Пільгова система оподаткування суб'єктів господарювання як чинник прискореного інноваційного розвитку економіки	140
Вишневська М.К. Відбір інноваційних міжнародних проектів на основі застосування середньої бальної оцінки привабливості проекту	142
Гончаренко О.Е. Тенденції інвестування економіки Миколаївської області	143
Горячова Н.В. Напрями створення інновацій та залучення інвестицій на підприємство	144
Григораши А.В., Саух О.С. Транскордонні стратегічні альянси ТНК у високотехнологічних галузях	146
Гринюк К.А. Визначення пріоритетності впровадження інноваційних проектів на підприємстві	147
Іщенко І.С. Сутність ризиків інвестиційних проектів	148
Іщук С.О. Інвестиційна активність промисловості України: регіональний вимір	149
Корогодова О.О. Джерела активізації процесів прямого іноземного інвестування ТНК	151
Кривець Ю.М. Оцінка та удосконалення інвестиційної привабливості корпоративних агроформувань	152
Круш В.В. Державно-приватне партнерство як пріоритетний напрямок фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні	153
Ларка С.В. Оцінка та аналіз ризиків у лізингових операціях	154
Лендел О.М. Міжнародний досвід інвестиційної політики як складова регіональної стратегії соціально-економічного розвитку	155
Литвинець Ю.І. Механізми залучення інвестування в аграрний сектор економіки України	156
Мармуть Л.О. Оцінка та засоби удосконалення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання агросфери	157
Меренкова Л.О. Інвестиційна привабливість України: стан, проблеми та шляхи їх вирішення	159
Мицюк С.В. Забезпечення конкурентоспроможності як умова реалізації інноваційної моделі економіки	160

<i>Мігунова Д.О.</i> Стан інвестиційної діяльності в Миколаївській області	161
<i>Мохненко А.С.</i> Інвестиційний розвиток підприємств регіону	162
<i>Панкратова О.М.</i> Інституційна обумовленість інноваційного розвитку суб'єктів господарювання	163
<i>Петлін І.В.</i> Проблеми комерціалізації інновацій у форматі «потрійної спіралі»	164
<i>Петрова І.П.</i> Пропозиції щодо активізації та розвитку державно-приватного партнерства в Україні	166
<i>Побоча К.П.</i> Інвестиційна діяльність страхових компаній: світовий досвід та вітчизняна практика	167
<i>Пономаренко О.І.</i> Розробка системи залучення зарубіжних інвестицій для торгової фірми в умовах глобалізації	168
<i>Присяжнюк О.Ф.</i> Активізація міжнародного співробітництва при реалізації аграрних проектів	170
<i>Репілевська О.Ю.</i> Соціально-економічний аспект розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	171
<i>Романишин В.О.</i> Основні шляхи забезпечення інноваційного розвитку національної економіки	172
<i>Сватюк Д.Р., Сватюк О.Р.</i> Інноваційні напрями розвитку потенціалу організації	174
<i>Слободянюк Н.О., Чечета Є.О.</i> Інструменти управління інвестиційними ризиками	175
<i>Смакула Я.Р.</i> Тенденції інвестування в ІТ проекти в Україні	176
<i>Собченко А.М.</i> Впровадження інноваційних процесів в економіку України	177
<i>Сорокіна А.М.</i> Проблеми інноваційного розвитку економіки України	179
<i>Ставнича Н.І.</i> Інноваційна спрямованість освіти як чинник зміцнення соціальної безпеки держави	180
<i>Тверська Я.М.</i> Аналіз впливу діяльності транснаціональних корпорацій на економіку України	181
<i>Федишин І.Б.</i> Особливості розробки інноваційних проектів на підприємствах	182
<i>Цветков Д.В.</i> Оцінка інвестиційного потенціалу підприємства	183
<i>Чернишова Л.О.</i> Сучасна практика управління міжнародними інвестиційними проектами	184
<i>Шевченко Н.В., Скалецька О.В.</i> Основні проблеми реалізації регіональної інвестиційної політики: теоретичний аспект	185
<i>Шкурупій О.В., Туль С.І., Сінельнік Д.О.</i> Специфіка сучасної інноваційної діяльності ТНК	186
<i>Шовкун І.А.</i> Залучення прямих іноземних інвестицій та локалізація виробництва	187
<i>Штуца В.М.</i> Проблеми науково-технічного співробітництва України з країнами ЄС у галузі екологізації виробництва	188

Інноваційний підхід – це систематичний процес якісних змін продукції, що випускається, засобів праці, предметів праці, технології, організації виробництва та управління ним. Метою цього процесу є підвищення конкурентоспроможності та ефективності виробництва.

Інноваційний підхід дозволяє надати суб'єкту господарювання статус інноваційної стійкості і класифікувати його як інноваційне стійке підприємство. Інноваційний розвиток підприємства передбачає підвищення якості продукції, ефективне використання ресурсів, поліпшення продуктивності праці на базі якісної зміни технологій, організації та управління процесом виробництва, що забезпечують отримання прибутку. Другий напрямок розвитку підприємства – стійкість, ґрунтується на принципах, методах, які сприяють підвищенню технологічної, фінансової та організаційної стійкості роботи підприємства. Разом вони забезпечують інноваційну стійкість підприємству і ґрунтуються на постійній активації інноваційної діяльності.

На успішну реалізацію інновацій на підприємстві впливає безліч факторів, таких як: виробничо-технічна база, інвестиції, НТП, система управління, основні види ресурсів. Грамотне співвідношення і використання цих чинників призведе до позитивного результату реалізації інноваційної стратегії.

Важливим моментом при стратегічному плануванні інновацій є врахування інноваційного потенціалу конкурентів і ставлення державних органів до інноваційного розвитку підприємства, а так само атмосфера в країні в цілому.

У сучасних умовах розвитку економіки прийнято виділяти такі види стійкого інноваційного розвитку організації:

- комплексна механізація і автоматизація виробництва, автоматизація;
- хімізація виробництва;
- електрифікація;
- електронізація;
- нові матеріали;
- освоєння нових технологій.

Інноваційний розвиток – це процес цілеспрямованого, послідовного руху до збалансованого інноваційного стану під впливом різних зовнішніх і внутрішніх факторів. Синтез даних впливів визначає стійкість організаційно-функціональної системи організації в умовах глобалізації, який, в свою чергу, характеризується результатом якості, досягнутим в залежності від інтенсивності і швидкості інноваційних процесів.

Сьогодні можна констатувати наличие маси проблем, які визнані сучасною кризою. Остання криза показала всю небезпеку і безперспективність орієнтації на експортно-сировинну модель розвитку країни та використання переваг, пов'язаних із відносно низькою вартістю робочої сили. Все це диктує необхідність скорішого переведення економіки в площину інноваційного розвитку. Держава та бізнес повинні докласти ефективні зусилля до підвищення рівня інноваційності економіки, її диверсифікації та створення умов для вирішення завдань інноваційного розвитку.

Такий шлях обумовлює необхідність істотних перетворень в інституційному середовищі ведення бізнесу в Україні, формування сприятливого інноваційного клімату, активізації досліджень і розробок, здійснення прориву у сфері використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій [1].

Перелік посилань:

1. *Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. ; НАН України. – К., 2015. – 336 с.*

ПРОБЛЕМИ КОМЕРЦІОНАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФОРМАТІ «ПОТРІЙНОЇ СПІРАЛІ»

І.В. Петлін, к.е.н., доцент

ПВНЗ «Європейський університет», Львівська філія

Незважаючи на те, що Україна має могутній інноваційний потенціал, поза увагою залишається багато невирішених питань у цій сфері, а саме: питання правового регулювання, форм здійснення інноваційної діяльності, особливостей функціонування суб'єктів інноваційної інфраструктури, створення сприятливих умов щодо залучення інвестицій на реалізацію інноваційних проєктів тощо.

Передумовами побудови ефективної національної інноваційної системи є взаємодія учасників інноваційного процесу у відповідності до принципів моделі «Потрійна спіраль» (Triple Helix). Згідно

постулатів теорії потрійної спіралі – інноваційний процес є не тільки міжфункціональним, але також носить мультиінституційний, мережевий характер.

Тобто потрійна спіраль символізує співпрацю держави, бізнесу та університетів в рамках сучасної інноваційної системи, в якій ядром інноваційної діяльності виступають саме університети.

Зазначена модель ґрунтується на таких принципах [1, с.9]:

- 1) добровільний характер та вільна ініціатива партнерства;
- 2) рівноправне положення партнерів у зобов'язальних відносинах;
- 3) спільна мета партнерства;
- 4) наявність спільних дій партнерів з організації інноваційної діяльності, та/або співінвестування фінансових, майнових та інтелектуальних цінностей як вкладів у рамках її здійснення;
- 5) розподіл ризиків, витрат та прибутків (доходів) від спільної інноваційної діяльності в пропорціях згідно з встановленими домовленостями.

Ефективність функціонування університетів в сучасних умовах залежить від результатів комерціалізації їх розробок тощо. Проблема комерціалізації інновацій у форматі потрійної спіралі залежить від дієвості правового забезпечення, диверсифікованості джерел фінансування, впровадження нових форм та методів управління у ВНЗ, стимулювання підприємницької активності університетів, наявності розвиненої інформаційно-комунікаційної інфраструктури тощо.

Тобто, процес комерціалізації передбачає пошук, оцінку (експертизу) і відбір новацій для фінансування, залучення коштів, юридичне закріплення прав на майбутню інтелектуальну власність (новацію), впровадження новацій у виробництво, а також подальшу модифікацію і супровід інтелектуального продукту [2, с. 35].

Оскільки на сьогоднішній день спостерігається відсутність дієвих зв'язків між державою, бізнесом та університетами, які б демонстрували синергетичний ефект від такої взаємодії, то це дає підстави стверджувати, що існує необхідність розширення моделі «потрійної спіралі» на модель «чотирьох-елементної спіралі» (Quadruple helix model) або модель пентаспіралі. Зазначена модель символізує взаємозв'язок наука – бізнес – влада – суспільство. Суспільство в цьому ланцюгу виступає окремим елементом, оскільки його інтереси представлені попередніми трьома елементами: наукою, бізнесом і владою, воно одночасно виступає учасником окресленої системи і бенефіціаром [3, с.143].

В Україні є всі підстави для розвитку ринку наукової продукції, але при цьому необхідно враховувати відсутність зв'язків між наукою, освітою, бізнесом, владою та інститутами громадянського суспільства. Тобто модель «пентаспіралі», яка могла б пожвавити вітчизняний ринок наукової продукції, не діє, адже головне її завдання – комплексне управління процесами інноваційної діяльності: виробництвом, передачею та застосуванням наукових знань, створенням на їх основі наукомістких технологій [4].

Для підвищення ефективності функціонування всіх суб'єктів інноваційної системи Гоцинською Д. Я. запропоновано модель «п'ятиелементної спіралі». П'ятим елементом моделі має стати інформаційно-комунікаційна інфраструктура. Цей елемент моделі забезпечуватиме організаційно-технічне та сервісне обслуговування суб'єктів інноваційної діяльності [5, с. 42].

Підвищенню функціонування суб'єктів інноваційної діяльності в рамках окресленої моделі сприятимуть: створення сприятливих умов для функціонування об'єктів інноваційної інфраструктури; диверсифікація джерел фінансування інновацій; стимулювання підприємницької активності університетів; гармонізація інтересів усіх суб'єктів моделі задля досягнення соціального та економічного ефекту; активізація комерціалізації результатів наукових досліджень за рахунок встановлення партнерської взаємодії між суб'єктами наукової та підприємницької діяльності; залучення приватних інвестицій під реалізацію інноваційних проектів тощо.

Перелік посилань:

1. Сімсон О. Е. *Правова модель державно-приватного партнерства як інструмент гармонізації публічних і приватних інтересів в інноваційній стратегії України* : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04, 12.00.03 / О. Е. Сімсон ; Нац. юридичний ун-т імені Я. Мудрого. – Харків, 2015. – 44 с.

2. Боголіб Т. М. *Комерціалізація наукових розробок університетів* / Т. М. Боголіб // *Економіка України*. – 2014. – № 1 (626). – С. 33-50.

3. Мороз О. О. *Роль науки в організаційно-економічному механізмі взаємодії учасників інноваційного процесу у технологічних парках* / О. О. Мороз, І. В. Романець // *Молодіжний економічний дайджест*. – 2015. – № 1 (4). – С. 137-146.

4. Федоров М. В. *Пентаспіраль – концепція виробництва знань в інноваційній економіці* / Федоров М. В., Пешина Э.В. // *Управление*. – 2012. – № 3-4. – С. 4-12.

5. Гоцинська Д. Я. *Інформаційно-комунікаційне забезпечення кластерної взаємодії підприємств* : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. – К., 2016. – 238 с.